

Samenvatting geurgebiedsvisie Land van Cuijk 2024

Inhoud

1. Wettelijk kader.....	1
2. Procedure en participatie	2
3. Aanleiding voor deze geurgebiedsvisie	2
4. Doel van deze geurgebiedsvisie.....	4
5. Ontwikkeling geurbelasting uit stallen van veehouderijen 2007-2023.....	4
6. Mogelijke toekomstige ontwikkeling van de geurbelasting.....	5
7. Overwegingen ontwerp geurverordening.....	6
8. Overwegingen ontwerp beleidsregel	8
9. Aanpassingen naar aanleiding van zienswijzen	10
10. Overwegingen aanpassing geurnormen in de geurverordening voor vaststelling.....	11
11. Overwegingen aanpassing beleidsregel voor vaststelling	12
12. Bebouwingscontour geur conform de Omgevingswet.....	13
13. Gebruik maken van extra bevoegdheden Crisis- en herstelwet.....	13
14. Overige aandachtspunten	14

1. Wettelijk kader

De voormalige Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) en de huidige Omgevingswet (Besluit kwaliteit leefomgeving) bieden de mogelijkheid voor gemeenten om binnen een bepaalde bandbreedte eigen gemeentelijke geurnormen vast te stellen. Sinds de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024 zijn gemeentelijke geurnormen die in een verordening zijn vastgesteld in het kader van de Wet geurhinder en veehouderij onderdeel geworden van het tijdelijk omgevingsplan. Omdat in december 2023 het ontwerp van de geurverordening is gepubliceerd en ter inzage is gelegd, wordt de geurverordening volgens het overgangsrecht nog op basis van de Wgv vastgesteld. Na vaststelling maakt de geurverordening van rechtswege onderdeel uit van het tijdelijk omgevingsplan. Wijzigingen daarna moeten plaatsvinden via een wijziging van het tijdelijk omgevingsplan of in het definitieve omgevingsplan dat uiterlijk 2032 gereed moet zijn.

De geurgebiedsvisie is bedoeld om de besluitvorming over afwijkende geurnormen te onderbouwen, maar ziet ook toe op een beleidsregel waarin wordt bepaald hoe de cumulatieve geurbelasting (achtergrondbelasting) wordt meegewogen bij initiatieven en plannen die toezien op realisatie van nieuwe geurgevoelige gebouwen of van uitbreiding van stallen met dierplaatsen waarvoor geuremissiefactor zijn vastgesteld. En een beleidsregel op basis waarvan de gemeente in overbelaste situaties ten aanzien van geur maatwerk kan toepassen door gebruik te maken van de bepalingen en bevoegdheden die zijn opgenomen in het Besluit Crisis- en herstelwet (21ste tranche). De gemeente wil van deze bevoegdheid gebruik kunnen maken in geval sprake is van ontwikkeling van een veehouderij in een knelpuntsituatie en zo de veehouderij lokaal bij te laten dragen aan de afname van een te hoge geurbelasting.

Het wettelijke kader voor de beleidsregel is de voormalige Wet op de ruimtelijke ordening, aangezien ook deze beleidsregel in december 2023 in ontwerp is gepubliceerd, voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet. De beleidsregel maakt na vaststelling niet van rechtswege onderdeel uit van het tijdelijke omgevingsplan, maar zal overgenomen worden in het definitieve omgevingsplan of een wijziging van het tijdelijke omgevingsplan.

2. Procedure en participatie

De gemeente heeft vanaf het begin van het traject uitgedragen samen met alle betrokken partijen te willen komen tot nieuw geurbeleid voor de hele gemeente Land van Cuijk. Het voortraject richting ontwerp is doorlopen in samenspraak met de kernklankbordgroep Visie Transitie landelijk gebied. Deze klankbordgroep bestaat uit ZLTO afdeling Land van Cuijk, Milieuvereniging Land van Cuijk, GGD en waterschap. Op 19 december 2023 zijn de geurverordening en beleidsregel in ontwerp vastgesteld door burgemeester en wethouders van de gemeente Land van Cuijk. Op 29 december 2023 is dit bekendgemaakt in het Gemeenteblad (Gemeenteblad 2023 nr. 558072). Vanaf de dag na bekendmaking kon eenieder gedurende zes weken een mondelinge of schriftelijke zienwijze indienen (vanaf 30 december 2023 tot en met 10 februari 2024). Daarnaast zijn buurgemeenten en provincie geconsulteerd.

3. Aanleiding voor deze geurgebiedsvisie

Harmonisatie gemeentelijk beleid ten aanzien van geur en veehouderijen

Op 1 januari 2022 is de gemeente Land van Cuijk tot stand gekomen door een fusie van de gemeenten Boxmeer, Cuijk, Grave, Mill en Sint Hubert en Sint Anthonis. De Wet algemene regels herindeling (Ahri) stelt een overgangstermijn van 2 jaar voor onder andere de geurverordeningen van de voormalige gemeenten. Als per 1 januari 2024 geen ontwerp-geurverordening was vastgesteld, zouden vanaf die datum de wettelijke geurnormen van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) gaan gelden. Deze wettelijke geurnormen zijn hetzelfde als de geurnormen in de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv). Dit zou voor het grootste deel van de gemeente Land van Cuijk een flinke versoepeling van de geurnormen betekenen en dat is geen wenselijke situatie.

Omdat de voormalige gemeenten op hun eigen wijze gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheden om af te wijken van de standaard wettelijke geurnormen en –afstanden die gelden voor de vergunningverlening van veehouderijen, gelden er momenteel veel verschillende geurnormen en –afstanden. Zie daarvoor onderstaande afbeelding met de huidige geurnormen.

Die verschillen worden maar ten dele verklaard door verschillen in gebieden. Het laten voortbestaan van grote onderlinge verschillen in het geurbeleid tussen de voormalige gemeenten is als een onwenselijke situatie benoemd. De gemeente Land van Cuijk wil daarom één nieuwe, actuele geurverordening voor het hele grondgebied van gemeente Land van Cuijk.

Ook is het van belang om voor het hele grondgebied van de gemeente Land van Cuijk een gemeentelijke beleidsregel vast te stellen met betrekking tot de beoordeling van de cumulatieve geurbelasting ten gevolge van geur uit stallen van veehouderijen in ruimtelijke procedures, waarbij er sprake is van de realisatie of uitbreiding van nieuwe voor geurhinder gevoelige objecten of ontwikkeling van een veehouderij. Dit om duidelijkheid te geven over de wijze waarop de cumulatieve geurbelasting uit stallen van veehouderijen wordt meegewogen in ruimtelijke procedures in relatie tot een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Alleen de voormalige gemeente Sint Anthonis heeft een beleidsregel voor ruimtelijke ontwikkelingen en geurhinder vastgesteld.

Voorsorteren op de Omgevingswet

Omdat voor inwerkingtreding van de Omgevingswet een ontwerp-geurverordening ter inzage is gelegd, blijft het oude recht (Wgv) van toepassing tot de verordening van kracht is. Dit volgt uit artikel 4.4 van de Invoeringswet Omgevingswet. Na vaststelling van de geurverordening maakt deze van rechtswege onderdeel uit van het tijdelijk omgevingsplan. Door gebruik te maken van de overgangsregeling onder de Omgevingswet is het voor de gemeente mogelijk om op een relatief eenvoudige wijze duidelijkheid te geven over de actuele begrenzing van de bebouwde kom / woongebieden.

In de uitvoeringsregels van de Omgevingswet, het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl), is opgenomen dat de gemeente in het omgevingsplan een 'bebouwingscontour geur' moet vaststellen. Binnen deze contour is het standaard beschermingsniveau hoger dan erbuiten. Dit is vergelijkbaar met het verschil in beschermingsniveau in de Wet geurhinder en veehouderij voor de bebouwde kom en daarbuiten. In de nieuwe geurverordening wordt de bebouwde kom als 'bebouwingcontour geur' vastgelegd, zodat deze ook onderdeel uitmaakt van het tijdelijke omgevingsplan.

Gebouwen zonder woonfunctie, zoals bedrijven en kantoren, worden onder de Omgevingswet niet meer vanzelfsprekend als een geurgevoelig gebouw aangemerkt. De gemeente heeft op dit gebied meer beleidsvrijheid onder de Omgevingswet dan onder de Wet geurhinder en veehouderij het geval was. Omdat de nieuwe geurverordening wordt vastgesteld op basis van de Wet geurhinder en veehouderij wordt automatisch nog aangesloten bij definitie van een geurgevoelig object onder de Wgv en de bijbehorende jurisprudentie. Bij het opstellen van het definitieve omgevingsplan zal de gemeente bepalen of (en welke) gebouwen en functies die niet standaard door de wet beschermd worden tegen geur, als geurgevoelig aangemerkt worden.

Ontwikkelingen wet- en regelgeving ten aanzien van geur en veehouderijen

Er zijn ontwikkelingen met betrekking tot de wet- en regelgeving en jurisprudentie die ook een aanleiding vormen om een bijstelling van het gemeentelijk geurbeleid te overwegen.

Uitspraak civiele rechter over onrechtmatig handelen van de Staat

Op 14 september 2022 heeft rechtbank Den Haag een uitspraak gedaan over de vraag of de Staat onrechtmatig handelt vanwege de huidige geurnormen in de Wet geurhinder en veehouderij (ECLI:NL:RBDHA:2022:9119). In deze uitspraak is onder andere artikel 8 van het EVRM (Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens) van belang. De overheid moet in dat kader 'redelijke en passende' maatregelen nemen om mensen te beschermen tegen milieuoverlast die hun welzijn kan aantasten. Artikel 8 van het EVRM schrijft geen concrete, absolute bovengrenzen voor milieuoverlast voor. De rechtbank heeft zelf een geurbelasting genoemd (niet meer) acceptabel is: een (voorground) geurbelasting van 19,4 Ou/m³.

Aankondiging wijzigingen regelgeving november 2022 en juli 2023

De staatssecretaris heeft in de Kamerbrief van 8 november 2022 aangegeven dat de Staat hoger beroep indient tegen de uitspraak. Dat betekent dat er nog een nader rechterlijk oordeel volgt over deze kwestie. Volgens de staatssecretaris is wel een aanpassing van geurwetgeving noodzakelijk. In de Kamerbrief van 7 juli 2023 heeft de staatssecretaris de uitgangspunten voor aanpassing van de regelgeving geschetst. Het gaat daarbij zowel om het voorkomen van nieuwe situaties met een onaanvaardbare geurbelasting als het verminderen van bestaande overlast.

In de Kamerbrief zijn de volgende uitgangspunten benoemd:

- De standaard landelijke geurnormen worden aangescherpt. Gemeenten kunnen gemotiveerd van deze standaardwaarden afwijken tot de bovengrens van de grenswaarden. Ook deze

grenswaarden worden herzien, waarbij rekening zal worden gehouden met de hiervoor genoemde uitspraak van de rechtbank Den Haag;

- Ook voor bestaande situaties gaan geurnormen gelden;
- De mogelijkheden worden verkend om, vooruitlopend op de wijziging van de regelgeving, de geurbelasting bij bestaande situaties eerder onder tenminste de hoogste grenswaarde te brengen.

Er is sinds de val van het kabinet Rutte IV onzekerheid over het aanpassen van de landelijke geurwetgeving. De toenmalige Tweede Kamer heeft het onderwerp controversieel verklaard. Het is niet bekend of, hoe en wanneer het nieuwe kabinet de landelijke geurwetgeving voor veehouderijen zal aanpassen en dit zal zeker niet op korte termijn zijn. Het definitieve omgevingsplan voor het hele grondgebied van Land van Cuijk biedt een nieuw moment voor evaluatie en mogelijke aanpassing van het gemeentelijk geurbeleid. Indien tussentijds de landelijke geurregels worden gewijzigd kan dit aanleiding zijn voor een eerdere aanpassing via wijziging van het tijdelijk omgevingsplan.

Chw-experimenten emissiereductie

Een aantal provincies, waaronder Noord-Brabant, hebben zich aangemeld voor experimenten onder de Crisis- en herstelwet (CHW). De extra bevoegdheden voor gemeenten binnen de deelnemende provincies (vooralsnog tot 1 januari 2025, maar het Rijk werkt aan een verlenging tot 2030) zijn toepasbaar voor maatwerk aanpak bij geur overbelaste situaties door veehouderij.

4. Doel van deze geurgebiedsvisie

In een geurgebiedsvisie wordt inzicht gegeven in de ontwikkeling van de geurbelasting uit stallen van veehouderijen in relatie tot de gewenste ontwikkeling van het buitengebied, de ontwikkeling van veehouderijen en leefbaarheid/gezondheid. Een geurgebiedsvisie biedt een kader en onderbouwing voor het vaststellen of actualiseren van gemeentelijke geurnormen en vaste afstanden die van belang zijn voor de vergunningverlening van veehouderijen. Daarnaast is de geurgebiedsvisie ook van belang voor het onderbouwen en vaststellen van toetswaarden met betrekking tot de meewegen van de geurbelasting bij het beoordelen van het woon- en leefklimaat. De geurgebiedsvisie kan ook als basis worden gebruikt om als gemeente te anticiperen op het definitieve omgevingsplan.

De geurbelasting ten gevolge van geur uit stallen van veehouderijen wordt uitgedrukt in voorgrondbelasting en in achtergrondbelasting. Met de **voorgroondbelasting** wordt de geurbelasting van 1 veehouderij op een geurgevoelig object bedoeld. Bij de vergunningverlening van veehouderijen wordt getoetst op de hoogte van de voorgroondbelasting en/of de afstand tussen een stal waar dieren worden gehuisvest en de gevel van een geurgevoelige objecten. De **achtergrondbelasting** bestaat uit de geurbelasting van alle veehouderijen samen op een geurgevoelig object en wordt gebruikt als belangrijke maat om de effecten van geurhinder uit stallen op het woon- en leefklimaat te kunnen beoordelen.

5. Ontwikkeling geurbelasting uit stallen van veehouderijen 2007-2023

De Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB) heeft in opdracht van de gemeente Land van Cuijk de ontwikkeling van de veehouderij onderzocht en in beeld gebracht in het rapport "Ontwikkelingen veehouderij Gemeente Land van Cuijk" van 27 juli 2023 (hierna: ODZOB-rapport). Dit rapport is raadpleegbaar via de volgende publieke link: [2023-RIB-171 Rapport Ontwikkelingen veehouderij Land van Cuijk 2007-2011-2015-2019-2023 LvC - iBabs Publiekspitaal \(bestuurlijkeinformatie.nl\)](#)

In het ODZOB-rapport vormt de vergunde bedrijfssituatie het uitgangspunt. De ontwikkeling van de veehouderij is inzichtelijk gemaakt voor de periode 2007 - 2023. Bevindingen ODZOB-rapport op hoofdlijnen:

- Sinds 2007 is sprake van een afname van het aantal veehouderijbedrijven en schaalvergroting bij de blijvende intensieve veehouderijbedrijven. Dit is overeenkomstig de landelijke en provinciale trend en zal naar verwachting de komende jaren doorgaan.
- De vergunde ammoniak- geur- en fijnstof emissies zijn gedaald. De daling van de geuremissie blijft achter door tegenvallende reductiecijfers voor gecombineerde luchtwassers (30-45% in plaats van 85%) en de verhoogde geuremissiefactoren.
- Het woon- en leefklimaat is de afgelopen jaren in de breedte verbeterd. Dit is bereikt door een combinatie van stoppende veehouderijen, bedrijfsverplaatsingen en het toepassen van emissiearme stalsystemen.

6. Mogelijke toekomstige ontwikkeling van de geurbelasting

De volgende ontwikkelscenario's zijn te onderscheiden:

1. De actueel vergunde situatie, maar waarbij stallen aangepast zijn aan de eisen uit de provinciale (interim) omgevingsverordening per 2024.
2. Een scenario die uitgaat van 20% krimp van de veehouderij. Ingegeven door beëindigingsregelingen en aanvullende beperkingen in gebieden door rijks- en provinciaal beleid o.b.v. CBS-gegevens van de veehouderij in de gemeente Land van Cuijk en omliggende gemeenten.
3. Een scenario die uitgaat van modernisering van de stallen en een krimp van 20% van de veehouderij (combinatie van 2 en 3)

De vergunde situatie is het maximale scenario. Gezien de actuele ontwikkelingen en beperkingen voor veehouderijen die willen uitbreiden ten aanzien van met name stikstof, geur, fijn stof en endotoxinen, de verschillende stoppersregelingen en planologische beperkingen is een groeiscenario voor Land van Cuijk niet realistisch. Ook speelt hierbij mee dat er binnen de gemeente veel toekomstgerichte intensieve veehouderijen zijn die al voldoen aan de provinciale eisen. Uit onderzoek volgt op basis van de huidige landelijke maatregelen (de LBV-regelingen en het afschaffen van de derogatie) een inschatting van gemiddeld 10% krimp als landelijke autonome ontwikkeling voor de veehouderij.

Uit WUR-studies voor het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) volgt voor de provincie Noord-Brabant een inschatting van gemiddeld 20% tot 30% krimp van de veehouderij. Omdat de gemeente Land van Cuijk veel toekomstgerichte bedrijven heeft kan 20% krimp als een reële autonome ontwikkeling worden beschouwd zonder het krimpscenario te overschatten.

Op de langere termijn (2030 - 2050) zal de impact van de klimaatopgave (een sterke reductie van de broeikasgassen) doorwerken in de emissies vanuit de veehouderij en zeer waarschijnlijk ook op de omvang van de veehouderij. Uitgaande van een verwachte krimp van de veestapel in de periode tot 2030, in combinatie met eisen van de overheid ten aanzien van het beperken van emissies uit stallen (stikstof, broeikasgassen, fijn stof en geur) en aanwending van mest, zal de geurbelasting afnemen en het aantal stoppende c.q. gestopte veehouderijen toenemen.

7. Overwegingen ontwerp geurverordening

Geurnormen voor veehouderijen met dieren waarvoor geuremissiefactoren zijn vastgesteld

De standaard wettelijke geurnormen die van belang zijn voor de vergunningverlening van veehouderijen (voorgrondbelasting) zijn 3,0 OuE/m³ voor de bebouwde kom en 14,0 OuE/m³ voor het buitengebied. De voormalige gemeenten hebben binnen een wettelijke bepaalde bandbreedte afgeweken van deze standaardnormen. De gemeentelijke geurnormen zijn in de ontwerp geurverordening bijgesteld. Hierna worden de overwegingen bij de normstelling in de ontwerp geurverordening samengevat.

Deelgebied A Bebouwde kom – wonen: 1,0 OuE/m³

De oude geurnormen variëren voor woongebieden in de bebouwde kom van 0,5 OuE/m³ tot 3,5 OuE/m³. Rondom enkele woonkernen zijn in de voormalige geurverordeningen ook strengere normen gesteld voor de kernrandzones. Een strengere geurnorm voor de kern en een iets soepelere geurnorm voor de kernrandzone maakt woningbouw in de kernrandzone makkelijker ten aanzien van de omgekeerde werking. Bij één geurnorm voor alle woonkernen ontstaat uniformiteit. De GGD adviseert voor woongebieden een maximale voorgrondbelasting van 2,0 OuE/m³. Omdat in het voorgestelde geurbeleid de 50%-regeling wordt gerespecteerd wordt bij een norm van 1,0 OuE/m³ in situaties waarin de geurbelasting hoger is dan 1,0 OuE/m³ feitelijk gestuurd op een geurbelasting van 2,0 OuE/m³. Een norm van 1,0 OuE/m³ sluit ook meer aan bij de geurnormen voor woongebieden die gelden voor de industrie (streefwaarde 0,5 OuE/m³; richtwaarde 1 OuE/m³).

De hoogte van de voorgrondnorm heeft geen nadelige invloed op de beoordeling van de aanvaardbaarheid van het woon- en leefklimaat bij woningbouwplannen, omdat deze in het voorstel getoetst worden aan de voorgestelde beleidsregel (uitsluitend achtergrondbelasting). De voorgestelde beleidsregel is namelijk voor woonkernen soepeler dan het GGD-advies en sluit aan bij dezelfde geurnorm die de provincie aanhoudt voor uitbreidende veehouderijen.

Deelgebied B Bebouwde kom – bedrijventerreinen: 8,0 OuE/m³

Verblijfsfuncties op bedrijventerreinen behoeven minder bescherming tegen geurhinder van veehouderijen vanwege de aard van het gebied en de functie van de geurgevoelige objecten. De oude geurnormen variëren van 3,0 tot 14,0 OuE/m³. De GGD adviseert voor werkgebieden een maximale voorgrondbelasting van 2,0 OuE/m³. Een geurnorm van 8 OuE/m³ ligt in het midden van de huidige geurnormen. Hiermee wordt ook aangesloten bij de grenswaarde voor de bebouwde kom uit het onderzoek van de GGD en de Universiteit Utrecht en de standaardwaarde voor woningen in het buitengebied in niet-concentratiegebieden. De hindergrafiek van GGD-IRAS lijkt namelijk op de waarden voor de niet-concentratiegebieden. Voor bedrijfsgebouwen waar grootste deel van de dag mensen werkzaam zijn en voor bedrijfswoningen op een bedrijventerrein is, vanwege de sterke menging van functies, dezelfde bescherming als voor burgerwoningen in het buitengebied meer op zijn plaats dan hetzelfde beschermingsniveau voor woningen in woonkernen.

Deelgebied C Buitengebied: Gebied beperkingen veehouderij, kernrandzones, zoekgebied verstedelijking exclusief zoekgebied verstedelijking bedrijventerrein Laarakker: 5,0 OuE/m³

Dit deelgebied omvat het provinciaal aangewezen 'gebied beperkingen veehouderij', maar alleen rondom woonkernen. Ook bevat dit gebied voor de langere termijn de provinciale 'zoekgebieden verstedelijking'. Alleen het zoekgebied verstedelijking rondom bedrijventerrein Laarakker past vanwege de aard en functie van dit bedrijvenpark niet binnen deelgebied C. Wonen en verblijf is of wordt in de toekomst de primaire functie in dit deelgebied. Intensieve veehouderijen hebben in dit gebied geen uitbreidingsmogelijkheden op basis van de provinciale omgevingsverordening (deze bedrijven hebben een zogenaamd bouwblok op de muur).

De oude geurnormen variëren in deelgebied C tussen de 3,0 OuE/m³ en 14,0 OuE/m³ en de GGD adviseert voor gevoelige functies in het buitengebied een maximale voorgrondbelasting van 5,0 OuE/m³. Voorgesteld wordt om aan te sluiten bij het GGD-advies. Omdat de 50%- regeling wordt gerespecteerd, wordt er in situaties waarin de geurbelasting hoger is dan 5,0 OuE/m³ gestuurd op een feitelijke geurbelasting boven de 5,0 OuE/m³.

Deelgebied D Overig buitengebied en zoekgebied verstedelijking bedrijventerrein Laarakker: 8,0 OuE/m³

De huidige geurnormen in dit deelgebied variëren tussen de 10,0 OuE/m³ en 1,04 OuE/m³. De GGD adviseert voor het buitengebied een maximale voorgrondbelasting van 5,0 OuE/m³. Een aanscherping in de richting van de GGD-advieswaarden is aan te bevelen, maar om ook ontwikkelperspectief voor de veehouderijen te behouden is aangesloten bij een geurnorm van 8,0 OuE/m³, overeenkomstig de wettelijke standaardnorm voor het buitengebied in niet-concentratiegebieden. Omdat de 50%- regeling wordt gerespecteerd wordt er in situaties waarin de geurbelasting hoger is dan 8,0 OuE/m³ gestuurd op een feitelijke geurbelasting boven de 8,0 OuE/m³.

Deelgebied E Plangebied wonen: 4,0 OuE/m³

Voorheen zijn geurnormen versoepeld om belemmeringen vanwege nabijgelegen veehouderijen weg te nemen en nieuwe woningbouw mogelijk te maken. Bewoners van deze nieuwe woonwijken worden geacht voorafgaand aan de koop van de nieuwbouwwoning op de hoogte te zijn van de aanwezigheid van veehouderijen in de directe omgeving en dat de betreffende nieuwe woonwijk alleen gerealiseerd kon worden indien deze minder beschermd zou worden tegen geurhinder dan woningen in de bestaande woonkern. Om te voorkomen dat een dergelijke woonwijk alsnog de omliggende veehouderijen gaat beperken, is deelgebied E 'plangebied wonen' opgenomen. Alleen als de strengere norm voor woonkernen geen impact meer heeft (bijvoorbeeld doordat de betreffende veehouderij is beëindigd of de veehouderij kleinere geurcontouren vergund heeft die het plangebied niet meer overlappen) is de woonwijk opgenomen in deelgebied A 'Bebouwde kom- wonen'. Uit onderzoek blijkt dat alleen voor het 'plangebied wonen' in Sambeek het nog steeds noodzakelijk is de soepelere norm van 4,0 OuE/m³ te handhaven.

Afstanden voor veehouderijen met dieren waarvoor geen geuremissiefactoren zijn vastgesteld

Voor de veehouderijen met diercategorieën waarvoor geen geuremissiefactoren zijn vastgesteld (met name melkveehouderijen) wordt in het ontwerp weer aangesloten bij de wettelijke afstanden. Bij deelgebied B 'Bebouwde kom, industrieterreinen' is aangesloten bij het buitengebied en de minimale afstand aangepast van 100 meter naar 50 meter.

De geurverordeningen van de verschillende voormalige gemeenten bevatten kleinere afstanden voor extensieve (melk)veehouderijen en grotere afstanden voor grote melkveehouderijen. De grotere afstanden (mét en zonder een staffeling naar aantallen melkkoeien) zijn vastgesteld vanwege de trend in schaalvergroting bij melkveehouderijen vanwege het verdwijnen van het melkquotum. De bedrijven die naar aanleiding hiervan in aantallen melkkoeien hebben uitgebreid, hebben deze mogelijkheid naar verwachting ook gerealiseerd. Het fosfaatreductieplan en de invoering van fosfaatrechten hebben het aantal melkkoeien en jongvee weer laten dalen.

Vergroten van vaste afstanden voor de melkveehouderij heeft nu geen noodzaak meer. Komende jaren wordt een verdere krimp in de melkveehouderij verwacht, met name ten gevolge van opkoopregelingen, ammoniak eisen, ontwikkelingen in stikstof-, klimaat- en mestbeleid.

8. Overwegingen ontwerp beleidsregel

Het is noodzakelijk om bij ontwikkelingen gericht op nieuwe functies en uitbreidingen van veehouderijen te toetsen aan de cumulatieve geuroverlast en de eigen bijdrage van die ontwikkeling aan een (mogelijk) cumulatief overbelaste situatie. Bij ieder ruimtelijk plan moet de aanvaardbaarheid van het woon- en leefklimaat beoordeeld worden; dit is niet nieuw. Een gemeentelijke beleidsregel geeft echter duidelijkheid over wat de gemeenteraad een aanvaardbare geurniveau vindt in een bepaald gebied. Het doet recht aan juridische uitspraken waaruit blijkt dat de gemeente hierin beleidsvrijheid heeft, maar dat tegelijkertijd een consistente onderbouwing en afweging van belang is.

Een gemeentelijke beleidsregel geeft hier invulling aan. Het is aan een gemeente om een afweging te maken over de geaccepteerde geurhinder. Bij de beoordeling van de vraag of er bij de realisatie van een nieuw voor geurhinder gevoelig object of de ontwikkeling van een veehouderij sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat, is een afweging met betrekking tot de hoogte van de geurbelasting (en de daarmee samenhangende kans op hinder) in relatie tot de aard van het gebruik van belang. Ook de te verwachten ontwikkeling van de geurbelasting dient hierbij betrokken te worden. In het algemeen geldt dat de gemeenteraad de nodige beleidsvrijheid heeft bij die afweging, mits die voldoende onderbouwd is.

Toetswaarden aanvaardbare geurbelasting (achtergrond) i.r.t woon- en leefklimaat

In het ontwerp zijn toetswaarden opgenomen met betrekking tot de cumulatieve geurhinder van alle veehouderijen samen (achtergrondbelasting) opgenomen. Hiermee geeft de gemeenteraad aan welk niveau van geurhinder, geur uit stallen van alle veehouderijen samen, als acceptabel wordt aangemerkt. Alleen de voormalige gemeente Sint-Anthonis heeft een beleidsregel hiervoor vastgesteld. De gemeente Land van Cuijk had nog geen beleidsregel voor het hele grondgebied, maar maakt dergelijke overwegingen wel, bijvoorbeeld in ruimtelijke procedures en bij het beoordelen van principeverzoeken om medewerking te geven aan functieveranderingen. Bij een overschrijding van de provinciale cumulatieve geurnorm moet een veehouder bij vergroting van stalruimte een bijdrage leveren aan de vermindering van die overbelasting. Als een veehouderij wel uitbreidt in dieren maar niet in stalruimte, zijn de provinciale geurnormen niet van toepassing. De provinciale geurnormen zeggen echter niets over de achtergrondbelasting van geur die aanvaardbaar is bij de bouw van nieuwe woningen of andere voor geurhinder gevoelige gebouwen.

Toetswaarde 10,0 OuE/m³: bestaande en nieuwe woongebieden bebouwde kom (deelgebied A en E)

De voorgestelde toetswaarde van 10,0 OuE/m³ achtergrondbelasting voor bestaande en nieuwe woongebieden binnen de bebouwde kom komt overeen met de geurnormering voor de bebouwde kom die de provincie al sinds 2014 aanhoudt voor ontwikkelende veehouderijen (gebaseerd op maximaal 12% gehinderden) en wordt ook zonder de voorgestelde beleidsregel door de gemeente als toetswaarde voor bestaande en nieuwe woongebieden aangehouden bij de beoordeling van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Deze toetswaarde wordt in de voorgestelde beleidsregel concreet vastgelegd en moet voorkomen dat er nieuwe woningen of andere geurgevoelige gebouwen worden gebouwd op plaatsen waar de cumulatieve geurbelasting te hoog is en geuroverlast ervaren kan worden door de toekomstige bewoners. En om duidelijkheid te geven voor inwoners en omwonden van die woongebieden.

Toetswaarde 10,0 OuE/m³: buitengebied in gebied beperkingen veehouderij, kernrandzones en zoekgebied verstedelijking (deelgebied C)

De voorgestelde toetswaarde van 10,0 OuE/m³ achtergrondbelasting is in lijn met de gezondheidskundige advieswaarde voor het buitengebied. Deze is voor dit deelgebied strenger dan de provincie hanteert voor veehouderijen die willen uitbreiden in stallen.

In deelgebied C heeft de intensieve veehouderij geen uitbreidingsmogelijkheden (bouwblok op de muur), is sprake van een toenemende menging van functies en heeft de provincie zoekgebied voor verstedelijking aangewezen. De gemeenteraad kan in alle deelgebieden gebruik maken van de afwijkingsbevoegdheid, maar vooral in deelgebied C zijn er ruimtelijke ontwikkelingen denkbaar die passend zijn in het gebied, ook al wordt de toetswaarde van 10,0 OuE/m³ (nog) overschreden. Bijvoorbeeld een plan voor één of enkele woning(en) in het buitengebied.

Toetswaarde 19,0 OuE/m³: bedrijventerreinen en overig buitengebied (deelgebied B en D)

In het voorstel is aangesloten bij de provinciale systematiek, maar in plaats van maximaal 20,0 OuE/m³ is uit voorzorg gekozen voor 19,0 OuE/m³ als toetswaarde, in aansluiting op de uitspraak van Rechtbank Den Haag van 14 september 2022. Hiermee bewaakt de gemeente de balans tussen de belangen van bewoners en de belangen van de intensieve veehouderij in het licht van deze uitspraak. Dat er nog hoger beroep loopt tegen deze uitspraak en er ook andere uitspraken zijn over de aanvaardbaarheid van geur doet hier niets aan af. Het aantal dieren waarmee nog uitgebreid kan worden zal bij toetswaarde 19,0 OuE/m³ kleiner zijn dan bij toetswaarde 20,0 OuE/m³, maar dit verschil zal veelal beperkt zijn en hangt af van de specifieke situatie. De provincie biedt gemeenten de vrijheid om strengere toetswaarden vast te stellen.

Als de achtergrondbelasting al boven de toetswaarde(n) ligt kan door veehouderijen die willen uitbreiden in stalruimte gebruik gemaakt worden van de afwijkingsbevoegdheid, indien aangetoond wordt dat de geurbelasting afneemt met minimaal de eigen bijdrage aan de overbelasting. Hier is aansluiting gezocht bij de provinciale systematiek van de geurregeling in de omgevingsverordening. Dit leidt niet tot extra administratieve lasten, omdat bij uitbreiding van veehouderijen de geurtoets voor de omgevingsverordening en de gemeentelijke beleidsregel dezelfde is, maar met een lagere gemeentelijke toetswaarde van 19,0 OuE/m³ buiten de bebouwde kom. De provincie heeft in 2014 een stappenplan opgesteld als hulpmiddel bij het berekenen van de zogenaamde 'proportionele afname' van geur, maar deze berekeningswijze is slechts een hulpmiddel en geen verplichting. Hier sluit de voorgestelde beleidsregel bij aan, omdat veehouderijen en hun adviseurs al sinds 2014 ruime ervaring hebben met het berekenen en onderbouwen hiervan; zowel overeenkomstig het stappenplan van de provincie als met een alternatieve berekeningswijze.

Ten aanzien van de voorgestelde toetswaarden met afwijkingsmogelijkheid moet erkent worden dat de gezondheidskundige advieswaarden voor delen van de gemeente Land van Cuijk op de middellange termijn buiten beeld blijven. Voor met name de overbelaste gebieden zijn de toetswaarden in de ontwerp beleidsregel passender dan de waarden die de GGD adviseert.

Vrijkomende agrarische bebouwing (vab) en nieuwe geurgevoelige gebouwen/functies

De transitie in het buitengebied zal gepaard gaan met een verdere toename van het aantal Vab-locaties (locaties met vrijkomende agrarische bebouwing) en nieuwe geurgevoelige objecten in het buitengebied. Voormalige bedrijfswoningen van veehouderijen die zijn gestopt na 19 maart 2000, maar ook nieuwe woningen ter plaatse van voormalige veehouderijlocaties worden wettelijk alleen beschermd door minimale afstanden. Er is risico op geuroverlast als een dergelijke woning dichtbij blijvende en groeiende intensieve veehouderijen ligt. En ook kunnen op de langere termijn nieuwe geurproblemen ontstaan voor (toekomstige) bewoners én voor intensieve veehouderijen die willen ontwikkelen, vooral in de gebieden met een concentratie van intensieve veehouderijen. Het is daarom van belang om ook bij functiewijzigingen op vab-locaties een grens te stellen ten aanzien van een aanvaardbaar leefklimaat. Hiermee worden de toekomstgerichte veehouderijen beschermd en nieuwe geurknelpunten voorkomen.

De beleidsregel bevat een afwijkingsbevoegdheid die de gemeenteraad gemotiveerd kan toepassen. De gemeenteraad moet per situatie een belangenafweging kunnen maken. Vandaar geen 'moet-bepaling', maar een 'kan-bepaling'. De gemeenteraad behoudt met beleidsregel dezelfde beleidsvrijheid die de Raad zonder beleidsregel ook al heeft. De Raad kan ruimtelijke ontwikkelingen in overbelaste situaties toestaan, maar hier moet wel een goed gemotiveerde besluitvorming aan ten grondslag liggen. De beleidsregel stelt daarom kaders voor de afwijkingsbevoegdheid, om te duiden in welke situaties afgeweken kan worden.

Maatwerk-aanpak overbelaste situaties aandachtsgebieden

In de beleidsregel zijn kaders voor een maatwerk-benadering opgenomen in de vorm van het (mogelijk) stellen van aanvullende eisen voor veehouderijen die een relevante bijdrage hebben in een hoge geuroverlast op omliggende woningen en die nog mogelijkheden hebben om de geuroverlast te verminderen. De gemeente heeft de 'aanpak overbelaste situaties' in 2024 gestart als afzonderlijk project/traject. Hiervoor vindt ook afzonderlijke besluitvorming plaats.

De maatwerk-aanpak richt zich op knelpunten in aandachtsgebieden. Het ligt voor de hand deze aanpak primair te richten op die veehouderijen die tot dusverre weinig tot geen stappen hebben gezet met betrekking tot de reductie van hun eigen geurbelasting naar de omgeving en waarbij sprake is van overschrijding van de huidige geurnormen. Hierin heb je de volgende mogelijkheden:

1. het stellen van aanvullende eisen bij ontwikkelingen van intensieve veehouderijen de overbelasting van geur veroorzaken (afwijken 50% regeling);
2. en het eisen van reductie van de geurbelasting bij bedrijven die niet ontwikkelen (aanpak zogenaamde stilzitters).

Als er sprake is van een overschrijding van de gemeentelijke geurnorm, moet minimaal 50% van die overschrijding worden verminderd door het nemen van maatregelen om de geurbelasting te verminderen. In de voorgestelde beleidsregel is opgenomen dat deze 50% kan worden beperkt bij overschrijding van de standaard landelijke normen (= 3,0 OuE/m³ voor de bebouwde kom en 14,0 OuE/m³ voor het buitengebied). De standaard landelijke normen zijn soepeler dan de voorgestelde gemeentelijke normen. De 50%-regeling moet gezien worden als een overgangsregeling, maar met de mogelijkheid om de ruimte voor uitbreiding in overbelaste situaties te begrenzen. De mogelijkheid om af te wijken van de 50% regeling is opgenomen in een artikel uit de Crisis- en Herstelwet.

De duur van deze experimentele regeling loopt af per 1-1-2025, maar het Rijk werkt aan een verlenging tot 1-1-2030. In uitspraken van de rechter is er gevraagd naar een onderbouwing van toepassing van de 50%-regeling in (sterk) overbelaste situaties. Met het voorstel om de 50% regeling te begrenzen is invulling gegeven aan de motivatie-eis. Uit meerdere rechterlijke uitspraken blijkt dat het onverkort toepassen van de 50%-regeling leidt tot juridische knelpunten.

9. Aanpassingen naar aanleiding van zienswijzen

Naar aanleiding van de publicatie van de ontwerp geurverordening zijn 29 schriftelijke zienswijzen ontvangen van veehouderijen, agrarische adviesbureaus, ZLTO afdeling Land van Cuijk, omwonenden van veehouderijen en de Milieuvereniging Land van Cuijk.

De zienswijzen zijn beantwoord in een nota van zienswijzen. Mede op basis van de zienswijzen heeft het college van B&W de geurverordening en beleidsregel voor vaststelling aangepast ten opzichte van het ontwerp.

10. Overwegingen aanpassing geurnormen in de geurverordening voor vaststelling

Mede op basis van zienswijzen heeft het college van B&W in de geurverordening voor vaststelling de geurnormen en deelgebieden aangepast ten opzichte van het ontwerp. Navolgend worden de overwegingen van het college van B&W toegelicht.

Geurnormen en deelgebieden in de geurverordening voor vaststelling

Deelgebied	Huidige geurnormen (voorgroondbelasting in OuE/m ³)	Voorstel geurnormen (voorgroondbelasting in OuE/m ³)
A: Bebouwde kom – wonen	0,5 - 3,5	2,0
B: Bebouwde kom - bedrijventerrein exclusief bedrijventerrein Laarakker	3,0 – 14,0	8,0
C: Buitengebied: Gebied beperkingen veehouderij, kernrandzones, zoekgebied verstedelijking exclusief zoekgebied verstedelijking bedrijventerrein Laarakker	3,0 – 14,0	5,0
D: Overig buitengebied, zoekgebied verstedelijking bedrijventerrein Laarakker	10,0 - 14,0	8,0
E: Plangebied wonen	4,0 – 5,0	4,0
F: Bebouwde kom - bedrijventerrein Laarakker	14,0	14,0
G: Voormalige LOG-gebieden	10,0 – 14,0	10,0

* Op de normenkaart bij de geurverordening zijn de benoemde deelgebieden begrensd.

Voor veehouderijen met diercategorieën waarvoor geen geuremissiefactoren zijn vastgesteld (met name melkveehouderijen) wordt, net als in het ontwerp, aangesloten bij de wettelijke afstanden. Bij deelgebied B en deelgebied F wordt aangesloten bij de vaste afstand die geldt in het buitengebied en de minimale afstand aangepast van 100 meter naar 50 meter.

Norm 2 OuE/m³ deelgebied A 'Bebouwde kom – wonen'

De huidige geurnormen variëren voor woongebieden in de bebouwde kom van 0,5 tot 3,5 OuE/m³. De GGD-advieswaarde is voor dit gebied maximaal 2,0 OuE/m³. In de ontwerp geurverordening is een voorgroondnorm van 1,0 OuE/m³ opgenomen. De hoogte (ernst) van de geurbelasting in de woongebieden is lager dan die in het buitengebied. Er zijn in de woongebieden/binnen de bebouwde kom ook geen woningen met een cumulatieve geurbelasting van 19,0 OuE/m³ of meer. Voor 7,5% van het totaal aantal veehouderijlocaties is de indicatieve geurbelasting op een verblijfsobject in een woongebied 2,0 OuE/m³ of meer. Vanwege de zogeheten 'omgekeerde werking' bij de ontwikkeling van woningbouw, kan in een (beperkt) aantal situaties een norm van 1,0 OuE/m³ ten opzichte van een norm 2,0 OuE/m³ een extra belemmering betekenen voor een uitbreiding van het woongebied / bebouwde kom. Voor de woongebieden vindt het college van B&W daarom een voorgroondnorm van 2,0 OuE/m³ gerechtvaardigd, wat een wijziging betekent ten opzichte van de ontwerp geurverordening.

Norm 14,0 OuE/m³ bedrijventerrein Laarakker

In het verleden heeft de voormalige gemeente Cuijk met de veehouders rondom het bedrijventerrein Laarakker afspraken gemaakt om het bestemmingsplan voor bedrijventerrein Laarakker mogelijk te maken. De gemeente respecteert de gemaakte afspraken op basis waarvan het bedrijventerrein kon worden gerealiseerd. Voor de betreffende veehouderijen waarop geurnormen van toepassing zijn, hanteert de gemeente het uitgangspunt dat de geurnorm voor bedrijventerrein Laarakker alleen wordt aangescherpt als deze geen impact meer heeft op deze veehouderijen. Naar aanleiding van ingediende zienswijzen zijn de veehouderijen nader geanalyseerd. Omdat nog niet met zekerheid kan worden uitgesloten dat de aanscherping van 14,0 OuE/m³ naar 8,0 OuE/m³ geen impact heeft voor betreffende veehouderijen, wordt de oude geurnorm van 14,0 OuE/m³ voor bedrijventerrein Laarakker gehandhaafd.

Norm 10 OuE/m³ voor voormalige LOG-gebieden

Het ontwerp is gebaseerd op actueel ruimtelijk beleid, inzichten ten aanzien van de huidige geurregelgeving en rechterlijke uitspraken. Deze inzichten zijn de laatste jaren aanzienlijk gewijzigd en niet zeker meer hetzelfde als in de tijd dat de voormalige LOG's zijn aangewezen. In de ontwerp geurverordening vallen alle voormalige LOG-gebieden onder deelgebied D 'overig buitengebied' met als voorgestelde geurnorm 8,0 OuE/m³. In de geurverordeningen van de voormalige gemeente Cuijk, Boxmeer en Sint Anthonis (die in 2023 nog in werking waren) werden de voormalige LOG-gebieden al niet meer onderscheiden en was de geurnorm voor de voormalige LOG-gebieden gelijk aan de geurnorm voor de rest van het buitengebied, te weten 10,0 OuE/m³. Alleen in de voormalige geurverordening van Mill en Sint Hubert (2007, gewijzigd 2014) werd nog steeds een voormalig LOG-gebied onderscheiden met geurnorm 14,0 OuE/m³.

In het ontwerp zijn de geurnormen voor de voormalige LOG-gebieden aangescherpt van 10,0-14,0 OuE/m³ naar 8,0 OuE/m³. De GGD adviseert voor het buitengebied een maximale voorgrondbelasting van 5,0 OuE/m³. De voorgrondnorm van 8,0 OuE/m³ in de ontwerp-verordening stuurt (ten opzichte van een voorgrondnorm van 10,0 OuE/m³) extra op afname van de geurbelasting op overbelaste verblijfsobjecten in een groot deel van het buitengebied. Voor circa 16% van het totaal aantal veehouderijlocaties is de indicatieve geurbelasting op een verblijfsobject in deelgebied D 8,0 OuE/m³ of meer. In de voormalige LOG's is geen sprake van een bijzondere concentratie van verblijfsobjecten met een hoge geurbelasting. Hoewel er relatief weinig sprake is geweest van verplaatsing of nieuwvestiging van intensieve veehouderijen naar LOG-gebieden, is dit wel een gegeven vanuit het verleden waarop bedrijfsontwikkelingen zijn gebaseerd. Omwille van uniformiteit moet de geurnorm voor alle voormalige LOG's hetzelfde zijn en versoepeling van de geurnorm is niet de bedoeling. Voor de LOG-gebieden is daarom volgens het college van B&W een voorgrondnorm van 10,0 OuE/m³ gerechtvaardigd en is het passend om de voormalige LOG gebieden te onderscheiden van het overige buitengebied. Dit betekent een wijziging ten opzichte van de ontwerp-verordening.

11. Overwegingen aanpassing beleidsregel voor vaststelling

Omdat er in de geurverordening voor vaststelling extra deelgebieden worden onderscheiden ten opzichte van het ontwerp, is de beleidsregel voor vaststelling ook aangepast ten opzichte van het ontwerp. Met uitzondering van de extra deelgebieden overeenkomstig de voorgestelde geurverordening, is de beleidsregel inhoudelijk niet veranderd ten opzichte van het ontwerp. De voorgestelde beleidsregel is alleen op enkele details aangepast/gecorrigeerd en voorzien van een (artikelsgewijze) toelichting.

Toetswaarden achtergrondbelasting in de beleidsregel voor vaststelling

Deelgebied	Toetswaarde achtergrondbelasting [OuE/m ³ , cumulatief, 98-percentiel]	
	Voldoende	Onvoldoende
A: Bebouwde kom - wonen	<= 10,0	> 10,0
B: Bebouwde kom – bedrijventerrein exclusief bedrijventerrein Laarakker	<= 19,0	> 19,0
C: Buitengebied: gebied beperkingen veehouderij, kernrandzones, zoekgebied verstedelijking exclusief zoekgebied verstedelijking bedrijventerrein Laarakker	<= 10,0	> 10,0
D: Overig buitengebied, zoekgebied verstedelijking bedrijventerrein Laarakker	<= 19,0	> 19,0
E: Plangebied wonen	<= 10,0	> 10,0
F: Bebouwde kom – bedrijventerrein Laarakker	<= 19,0	> 19,0
G: Voormalige LOG-gebieden	<= 19,0	> 19,0

* Op de normenkaart bij de geurverordening zijn de benoemde deelgebieden begrensd.

Als de achtergrondbelasting geclassificeerd kan worden als 'voldoende' dan vormt geur uit stallen geen belemmering om mee te werken aan een ruimtelijke ontwikkeling. Als de achtergrondbelasting geclassificeerd kan worden als 'onvoldoende' dan is er in beginsel geen aanvaardbaar woon- en leefklimaat.

De gemeenteraad behoudt met de voorgestelde beleidsregel dezelfde beleidsvrijheid die ze zonder beleidsregel ook al heeft. De gemeenteraad kan ruimtelijke ontwikkelingen in overbelaste situaties toestaan, maar hier moet een gemotiveerde besluitvorming aan ten grondslag liggen. De beleidsregel stelt daarom in een afwijkingsbevoegdheid enkele kaders om te duiden in welke situaties afgeweken kan worden.

Als de achtergrondbelasting al boven de toetswaarde(n) ligt kan door veehouderijen die willen uitbreiden in stallen gebruik gemaakt worden van de afwijkingsbevoegdheid, indien aangetoond wordt dat de geurbelasting afneemt met minimaal de eigen bijdrage aan de overbelasting. Hier is aansluiting gezocht bij de provinciale berekeningssystematiek van de geurregeling in de omgevingsverordening. De provincie heeft hiervoor al in 2014 een stappenplan opgesteld, als hulpmiddel bij het berekenen van de vereiste afname van geur. De beleidsregel sluit hierbij aan, omdat veehouderijen en hun adviseurs al sinds 2014 ruime ervaring hebben met het berekenen en onderbouwen hiervan; zowel overeenkomstig het stappenplan van de provincie als met een alternatieve berekeningswijze.

12. Bebouwingscontour geur conform de Omgevingswet

Op de normenkaart bij de geurverordening wordt de bebouwde kom als 'bebouwingscontour geur' begrensd. De begrenzing is gewijzigd ten opzichte van het ontwerp. Nieuw geurbeleid biedt de mogelijkheid om de grenzen van de bebouwde kom te actualiseren en op deze wijze te anticiperen op de verplichting uit de Omgevingswet om in het gemeentelijk Omgevingsplan een 'bebouwingscontour geur' vast te leggen. Na vaststelling wordt de geurverordening van rechtswege onderdeel van het tijdelijke gemeentelijke omgevingsplan. Door de begrenzing van de bebouwde kom te actualiseren en op te nemen in de geurverordening, is het voor de gemeente mogelijk om op een relatief eenvoudige en snelle wijze duidelijkheid te geven over de actuele begrenzing van de bebouwde kom. Binnen de bebouwde kom is het standaard beschermingsniveau hoger dan erbuiten. Dit is vergelijkbaar met de 'bebouwingscontour geur' uit de Omgevingswet.

13. Gebruik maken van extra bevoegdheden Crisis- en herstelwet

Een aantal provincies, waaronder de Provincie Noord-Brabant, nemen deel aan experimenten onder de Crisis- en herstelwet (Chw). Met deze Chw-experimenten krijgen gemeenten onder andere meer mogelijkheden om in te grijpen in bestaande situaties, met als doel emissiereductie bij stallen te realiseren. Het gaat om de reductie van de emissies van geur, ammoniak en fijnstof. Ook kan de toepassing van innovatieve technieken in huisvestingssystemen van veehouderijen worden versneld door deze via experimenteerruimte vroegtijdig toe te staan. De extra bevoegdheden voor gemeenten binnen de provincie Noord-Brabant zijn op basis van deze Chw-experimenten tot 1 januari 2025 van kracht, maar het Rijk werkt aan een verlenging tot 1-1-2030.

De gemeente wil van deze bevoegdheden gebruik kunnen maken bij ontwikkeling van veehouderijen in knelpuntsituaties en zo veehouderijen lokaal bij te laten dragen aan de afname van een te hoge geurbelasting.

Specifiek gaat het voorstel over de bevoegdheid om in individuele gevallen af te kunnen wijken van de 50% regeling (bandbreedte 0 - 50%), voor die situaties waarbij:

- er sprake is van een beoordeling van een ontwikkelplan van een veehouderij voor wat betreft het aspect geur uit stallen, en
- er sprake is van een overschrijding van de voorgrondbelasting geur van 3,0 OuE/m³ in deelgebied A 'bebouwde kom - wonen', van 4,0 OuE/m³ in deelgebied E 'plangebied wonen' of van 14,0 OuE/m³ in de overige deelgebieden.

De inzet van extra instrumenten, zoals het kunnen afwijken van de standaard 50% regeling bij ontwikkeling van intensieve veehouderijen, zal per situatie waarin dat overwogen wordt goed onderbouwd moeten worden en is alleen in incidentele gevallen voorzien. Doel van de inzet is om bij uitbreidingen van veehouderijen in voor geur hoog belaste gebieden als gemeente te kunnen sturen en ervoor te zorgen dat gebruik wordt gemaakt van de Beste Beschikbare Technieken (BBT-toets), adequaat bedrijfsmanagement en een goed ontwerp van de bedrijfsgebouwen om de uitstoot en belasting van geur zoveel mogelijk te beperken. De geadviseerde bevoegdheid t.a.v. de 50%-regeling ziet niet toe op het aanpakken van zogenaamde 'stilzitters' in overbelaste situaties.

De gemeente kan in overbelaste situaties ook afwegen dat eisen tot het nemen van aanvullende maatregelen of een afwijking van de 50% regeling niet passend is. Bijvoorbeeld als de overbelasting is ontstaan door woningbouw of functieveranderingen in de omgeving van de veehouderij. De aanpak van zogenaamde 'stilzitters' in overbelaste situaties valt onder de maatwerkaanpak voor overbelaste situaties.

14. Overige aandachtspunten

Geen nadeelcompensatie

De nieuwe geurverordening en beleidsregel heeft voor individuele veehouders verschillende gevolgen, afhankelijk van de bestaande bedrijfsuitoefening en de nabijheid van geurgevoelige objecten en/of woonkernen. Dit is geen bijzonderheid die specifiek gerelateerd is aan een geurverordening of beleidsregel, maar inherent aan de normstelling die is gebaseerd op uitstoot en geurhinder. De voorgestelde geurverordening en beleidsregel verplichten niet tot sanering van overbelaste situaties en bestaande rechten worden gerespecteerd. Nadeelcompensatie betreft altijd besluiten over individuele situaties waar ingegrepen wordt in een bestaande situatie en bestaande rechten worden aangetast. Compensatie voor een veehouderij kan bijvoorbeeld aan de orde zijn bij een besluit dat voortkomen uit de maatwerkaanpak overbelaste situaties. Compensatie voor omwonenden kan aan de orde zijn bij het niet ingrijpen in bestaande ernstig overbelaste situaties.

Definitie geurgevoelig object – geurgevoelig gebouw

Een gemeentelijk omgevingsplan kan andere geurgevoelige gebouwen of gedeelten van gebouwen aanwijzen, mits er hoofdzakelijk sprake is van verblijf van mensen. Omdat voor inwerkingtreding van de Omgevingswet een ontwerp-geurverordening ter inzage is gelegd, blijft het oude recht van toepassing tot de verordening van kracht is. Op basis van de overgangsregeling geldt nog de definitie van een 'voor geurhinder gevoelig object' uit de Wet geurhinder en veehouderij.

In het nog op te stellen definitieve omgevingsplan of in een thematische wijziging (voor het onderwerp geur) van het omgevingsplan kan worden bepaald of gebouwen en functies die onder de Omgevingswet niet standaard beschermd worden tegen geurhinder toch aangewezen worden als geurgevoelig.